

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Język Polski – Klasa 5 (na podstawie cyklu *Zamieńmy słowo*)

I. Kształcenie literackie i kulturowe

Ocena	Kształcenie literackie i kulturowe (odbór tekstów, liryka, epika, dramat, komiks, media)
Dopuszczająca (2)	• Zna podstawowe pojęcia: podmiot liryczny, narrator, bohater, fikcja literacka, świat przedstawiony, zwrotka, wers, rym. • Rozpoznaje poznane gatunki literackie: baśń, legenda, mit, przypowieść, opowiadanie, wiersz, dramat (podstawy). • Krótko opowiada treść przeczytanego tekstu i określa czas oraz miejsce akcji. • Rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze. • Odróżnia literaturę od innych przekazów (komiks, film, teatr, program telewizyjny).
Dostateczna (3)	• Rozpoznaje i nazywa w tekstach środki stylistyczne: epitet, porównanie, przenośnię, wyraz dźwiękonaśladowczy, ożywienie. • Określa nastrój utworu lirycznego, odróżnia podmiot liryczny od autora i adresata wiersza. • Opisuje bohaterów (głównych i drugoplanowych) oraz układa wydarzenia w ciągu przyczynowo-skutkowym. • Wyjaśnia morał lub pouczenie wynikające z mitów, baśni, legend i przypowieści. • Wskazuje charakterystyczne cechy komiksu i sztuki teatralnej (didaskalia, akt, scena, dialog).
Dobra (4)	• Uzasadnia przynależność utworu do liryki, epiki lub dramatu oraz podaje cechy gatunkowe czytanych lektur. • Analizuje motywy postępowania bohaterów, ocenia ich postawy i odnosi je do własnych doświadczeń. • Wyjaśnia funkcję poznanych środków stylistycznych w utworze. • Odczytuje dosłowne i przenośne znaczenie symboli oraz alegorii w mitach i przypowieściach. • Dostrzega i omawia wartości uniwersalne (przyjaźń, odwaga, dobro, odpowiedzialność) zawarte w tekstach.
Bardzo dobra (5)	• Dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji utworu literackiego z uwzględnieniem kontekstu kulturowego lub biograficznego. • Swobodnie porównuje bohaterów, wątki i motywy z różnych tekstów kultury (np. mitologii, baśni i filmu). • Formułuje własne wnioski na temat przesłania utworu i uzasadnia swoją opinię dojrzałymi argumentami. • Tworzy rozbudowane przekłady intersemiotyczne (np. adaptacja sceniczna, komiks na

Ocena	Kształcenie literackie i kulturowe (odbór tekstów, liryka, epika, dramat, komiks, media)
	podstawie lektury).
Celująca (6)	- Wykaże się wiedzą literacką i kulturową wykraczającą poza program klasy piątej. - Samodzielnie czyta i analizuje dodatkowe lektury oraz dzieła sztuki. - Osiąga sukcesy w konkursach polonistycznych lub tworzy własne, dojrzałe projekty literacko-kulturalne.

II. Kształcenie językowe i nauka o języku

Ocena	Kształcenie językowe (odmiana części mowy, składnia, ortografia, interpunkcja, słownictwo)
Dopuszczająca (2)	- Rozpoznaje odmienne części mowy: rzeczownik, przymiotnik, czasownik, liczebnik, zaimek oraz nieodmienne: przysłówki. - Zna pytania poszczególnych części mowy oraz podstawowe pojęcia fleksyjne (liczba, rodzaj, przypadek, czas, osoba). - Odróżnia zdanie od równoważnika zdania; rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone. - Zna podstawowe zasady ortograficzne (pisownia ó/u, rz/ż, ch/h, wielka litera) oraz interpunkcyjne (kropka, pytajnik, wykrzyknik). - Zna pojęcia synonimu i antonimu.
Dostateczna (3)	- Odmienia rzeczowniki, przymiotniki i czasowniki przez przypadki, liczby, osoby, czasy i rodzaje. - Stopniuje przymiotniki i przysłówki (regularnie i nieregularnie) oraz stosuje je w wypowiedziach. - Wskazuje w zdaniu podmiot i orzeczenie (główne części zdania) oraz określenia. - Stosuje w praktyce zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy (z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami). - Wskazuje wyrazy bliskoznaczne, przeciwstawne oraz związki frazeologiczne w tekście.
Dobra (4)	- Rozróżnia rodzaje podmiotów (gramatyczny, domyślny) oraz orzeczeń; dokonuje rozbioru logicznego zdania pojedynczego. - Sporządza wykres zdania pojedynczego rozwijanego i nazywa poszczególne części zdania (przydawka, dopełnienie, okolicznik). - Stosuje poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych (przed spójnikami <i>że, bo, który, ponieważ, ale</i> itp.).

Ocena	Kształcenie językowe (odmiana części mowy, składnia, ortografia, interpunkcja, słownictwo)
	- Sprawnie posługuje się słownikami (ortograficznym, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, frazeologicznym). - Poprawnie stosuje formy zaimków oraz wyjaśnia znaczenie poznanych frazeologizmów.
Bardzo dobra (5)	- Bezbłędnie stosuje zasady gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne we wszystkich własnych pracach pisemnych. - Poprawnie przekształca struktury składniowe (np. zdania pojedyncze na złożone i odwrotnie). - Wykrywa i samodzielnie poprawia błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne w tekstach własnych oraz innych osób. - Świadomie urozmaica słownictwo, stosując bogate frazeologizmy, synonimy oraz właściwe formy stylistyczne.
Celująca (6)	- Wykazuje pełną sprawność językową, bezbłędnie stosuje skomplikowane reguły ortograficzne i interpunkcyjne. - Interesuje się wiedzą o języku wykraczającą poza podstawę programową klasy 5. - Służy pomocą innym i reprezentuje szkołę w konkursach ortograficznych oraz językowych.

III. Tworzenie wypowiedzi i formy użytkowe

Ocena	Tworzenie wypowiedzi (opowiadanie twórcze/odtwórcze, opis, list, zaproszenie, ogłoszenie, sprawozdanie)
Dopuszczająca (2)	- Zna podstawowe formy wypowiedzi: opowiadanie, opis postaci/przedmiotu/obrazu, list prywatny, zaproszenie, ogłoszenie. - Pod kierunkiem nauczyciela redaguje krótkie teksty, zachowując podstawową trójdzielną kompozycję (wstęp, rozwinięcie, zakończenie). - Zna niezbędne elementy zaproszenia i ogłoszenia (kto, kogo, na co, gdzie, kiedy). - Zna zasady zapisywania dialogu w opowiadaniu.
Dostateczna (3)	- Samodzielnie pisze spójne opowiadanie odtwórcze i próbę opowiadania twórczego z elementami opisu i dialogu. - Redaguje uporządkowany opis przedmiotu, postaci, zwierzęcia lub krajobrazu. - Prawidłowo formułuje nagłówek, zwroty grzecznościowe oraz zakończenie w liście prywatnym i pocztówce. - Bez błędów konstrukcyjnych redaguje zaproszenie oraz ogłoszenie.

Ocena	Tworzenie wypowiedzi (opowiadanie twórcze/odtwórcze, opis, list, zaproszenie, ogłoszenie, sprawozdanie)
	Stosuje akapity dla oddzielenia głównych części kompozycyjnych tekstu.
Dobra (4)	- Tworzy rozwinięte, bogate w szczegóły opowiadanie twórcze z dynamiczną akcją, przemyślanym dialogiem i opisem emocji. - Redaguje sprawozdanie z wydarzenia (szkolnego, sportowego, wycieczki) zachowując chronologię. - Formułuje wypowiedzi o wysokim stopniu spójności, dba o urozmaicone słownictwo i unikani powtórzeń. - Stosuje zwroty grzecznościowe z wielkiej litery w listach i życzeniach.
Bardzo dobra (5)	- Tworzy dojrzałe, spójne, bezbłędne pod względem kompozycji, stylu i języka wypowiedzi we wszystkich wymaganych formach. - Wykazuje się bogatym wyrazicielstwem, wyobraźnią twórczą w opowiadaniach oraz trafnym doбором środków językowych. - Koryguje własne teksty pod kątem spójności, kompozycji, stylistyki i interpunkcji.
Celująca (6)	- Pisz dojrzałe teksty o wybitnych walorach literackich i publicystycznych. - Tworzy własne, niekonwencjonalne formy pisarskie, wykazując się oryginalnością, bogatym słownictwem oraz doskonałym warsztatem.